

बर्गद्रिष्टि

Bargadristi Weekly

साप्ताहिक

वर्ष ७ अंक ३३ पूर्णाङ्क ३१९

२०७९ फागुन ८ गते सोमबार

Monday, 20 Feb. 2023

पृष्ठ ८

मूल्य रु. १०-

भूराजनीतिक चपेटामा नेपाल : शक्तिराष्ट्रहरुको बढ्दो दौडधूप

भी-डेमको पछिल्लो प्रतिवेदनअनुसार सन् २०२१ सम्म आइपुदा विश्वमा अहिले ७० प्रतिशत (५ अर्ब ४० करोड) जनसंख्या अधिनायकवादी मुलकमा बस्छन्, जबकि सन् २०११ मा यो संख्या जम्मा ४९ प्रतिशत थियो। यसको अर्थ हो, गत १० वर्षमा विश्वमा अधिनायकवाद बढ्दै गइहेको छ र विश्वको लोकतन्त्र सन् १९८९ को अवस्थामा फर्केको छ।

लेखकहरू गुरिएभ तथा टाइसमनका अनुसार आजका धैर्यजसो तानाशाह आफ्नो असली चेहरा लुकाउँछन्। उनीहरूले त्यस्ता तानाशाहरूलाई मायावी तानाशाहको संज्ञा दिएका छन्। अहिले उनीहरू मायावी जाल प्रयोग गरेर जनतालाई नियन्त्रण गर्न सक्छन्। सूचनाको हेराफेरी र देखावटी लोकतन्त्र उनीहरूको प्रमुख उपाय हो। उनीहरू यस्तो मायावी जाल फिँजउँछन् कि त्यसमा साधारण जनता सजिले फस्छन्। मायावी तानाशाहरू आफूलाई लोकतान्त्रिक देखाउँछन् र जनताको समर्थन लिएर नै राजनीतिक शक्ति हाता पार्न सफल हुँछन्। उनीहरू लोकतान्त्रिक माध्यमबाट उदित हुँछन् तर लोकतन्त्रलाई नै बिस्तारै खान थालेछन्। यस्तै शासनायास आफूलाई लोकतन्त्र र मानवअधिकारको ठेकेरार भने

अमेरिकादेखि भारतसम्मले गरिरहेको छ र नेपालले पनि त्यसैको सिको गर्दछ।

जब सत्य र तथ्य उनीहरूको विपक्षमा हुन्छ, तानाशाहरू त्यसलाई बज्याउने र तोडमोरोड गर्ने काम गर्दछ वा सेन्सरियपसम्म गर्ने गर्दछन्। उनीहरूको केही विपक्षी राजनीतिक दल वा सञ्चारमाध्यमलाई खुला छोड्छन् तर साँच्चिकै जनमानसमा प्रभाव पार्ने पार्टी र प्राप्तरूलाई भने कमजोर बनाउन लागि पर्दछ।

एमसीसी समझौताको संसदबाट अनुमोदन गरिएपछि अहिले अमेरिकाले आफूद्वारा परिभाषित लोकतन्त्र र मानवअधिकारको लागि नेपाललाई आफ्नो छाताभित्र आबद्ध हुन निरन्तर दबाब सिर्जना गरिरहेको छ। र, रुस, चीन, इरान र उत्तरकोरियालाई अधिनायकवादी राष्ट्रघोषित गर्दै त्यसका विरुद्धको अभियानको रूपमा प्रत्येक वर्ष डेमोक्रेसी समिट सञ्चालन गर्दै आइहेको छ। यस वर्षको मार्च अन्तिममा हुने 'डेमोक्रेसी समिट'मा भाग लिन नेपालका प्रधानमन्त्रीलाई निरन्तर रूपमा दबाब दिई आएका छन्। केही समय पहिले चीन र रुस नजिकिदै गएको भद्रै नाटोका महासचिवले अधिनायकवादी राष्ट्रका विरुद्ध प्रजातान्त्रिक मुलुकहरू एक हुनुपर्ने अधिव्यक्ति दिएका

थिए।

युक्रेन मामिलामा विगतको देउवा सरकारले अमेरिकाको पक्ष लिएर अधिव्यक्ति दिएपछि चीन र भारत दुवैले नेपालमायि शंकाको नजरले हेरेका थिए। चुनावपछि नयाँ सरकार बेनेपछि एमसीसी कार्यान्वयनसँगै हिन्द प्रशान्त रणनीति अनुसार नेपालमायि सैन्य सम्झौताका लागि पनि अमेरिकाले दबाब दिई आएको छ। यही दबावकै रूपमा अमेरिकाबाट १५ दिनमै तीन भ्रमण भएका छन् भने अर्को भ्रमणको तयारी भडाहेको खोलको दावी छ। नाटोका सदय राष्ट्रहरू युरोपेली युनियन र बेलायतबाट पनि मन्त्रीस्तरीय भ्रमण भएका छन्। छिमेकी भारतका विदेशसचिव दुई दिन काठमाडौं बसेर एक दर्जनभन्दा बढी राजनीतिक भेटवार्ता गरेर फर्किएका छन्। अमेरिकाको राष्ट्रिय सुरक्षा परिषद्वा दक्षिण एसिया हेर्ने विरुद्ध निर्देशक रिय एडमिरल इलिन लाउबाचारको भ्रमण अब केही दिनमै हुँदैछ।

१५-१६ माघमा राजनीतिक मामिला हेर्ने अमेरिकी उपविदेशमन्त्री भिकटोरिया नुलयान्डले काठमाडौं भ्रमण गरिन्। भ्रमणका क्रममा उनले प्रधानमन्त्री प्रचण्ड, परराष्ट्रमन्त्री डा. विमला राई पौडाललगायतरपांग भेटवारी गरिन्। राष्ट्रिय सुरक्षा परिषद्वा समेत

रहेकी मन्त्रीस्तरीय हैसियतकी युएसएडकी प्रशासक समान्था पावरले २४-२५ माघमा नेपाल भ्रमण गरिन्। उनले नेपाललाई दिने सहयोगमा भूराजनीतिक एजेन्डा नहुने, तर लोकतन्त्र तथा पारदर्शिता सुनिश्चित हुनुपर्नेमा जोड दिएकी थिए। पावरले १५ र १६ चैतमा भर्चुअल माध्यमबाट आयोजना हुने 'ब्लोबल डेमोक्रेसी समिट'मा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डलाई अमेरिकी राष्ट्रपति जो बाइडेनका तर्फबाट निम्नणा दिइएको र प्रचण्डले स्वीकार गरेको पत्रकार सम्मेलन गरेर जानकारी दिएकी थिएन्।

त्यसलाई अमेरिकाबाट भ्रमणको सिलसिलामा दक्षिण तथा मध्य एसियाली मामिला हेर्ने ब्युरोकी उपसाहयक विदेशमन्त्री अफ्रिन अख्तर आइन्। नेपाल, श्रीलंका, बंगलादेश, भूटान र मालिदभ्स हेर्ने निकायका अधिकारी रहेकी अख्तर सुरक्षा तथा अन्तर्राष्ट्रिय सीमापार मामिलासम्बन्धी निकायमा पनि कार्यत छिन्। १-२ फागुनमा भ्रमण गरेकी उनले मुख्यसचिव शंकुदास बैरागी, परराष्ट्रसचिव भरतराज पौडाल र प्रधानसेनापति प्रभुराम शमासेंग मात्रै भेटवारी गरिन्।

अख्यतपछि अमेरिकाको राष्ट्रिय सुरक्षा परिषद्वा दक्षिण एसिया बाँकी ७ येजमा

राष्ट्रसंघद्वारा टक्कीलाई १ अर्ब डलर जुटाउन विश्व समुदायलाई अपिल

काठमाडौं। संयुक्त राष्ट्रसंघले भूकम्प ग्रस्त टक्कीलाई १ अर्ब डलर जुटाउन विश्व समुदायलाई अपील गरेको छ। भूकम्प ग्रस्त टक्कीलाई भावी ७ येजमा

नेपालमा फेरि अर्को नयाँ जनयुद्धको खाँचो छ : सिपी गजुरेल

काठमाडौं। नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) का स्थायी समिति सदस्य रामसिंह श्रीसले संसदीय व्यवस्था भनेको शोषक, सामन्त, जाली फटाहा र भ्रात्याचारीहरूको व्यवस्था भएको भद्रै द्वारा जनयुद्धको कमाण्डर प्रचण्ड अहिले त्यही प्रतिक्रियावादी सत्ताको प्रधानमन्त्री बनेकोमा गर्व गर्ने स्थितिमा मुख्य बिडम्बना भएको बताउन भएको छ। २८ औं जनयुद्ध

दिवसको अवसरमा आयोजित कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै उहाँले यस्तो बताउनु भएको हो।

देश आर्थिक रूपमा टाट पल्टिने स्थितिमा

पुगेको, राष्ट्रिय स्वाधीनता इतिहासमै सबैभन्दा कमजोर बन्दै गएको, संसदीय व्यवस्था पूर्ण रूपमा असफल बनिसकेको, विना आन्दोलन जनताका कूने पनि समस्या समाधान बाँकी ६ येजमा

काठमाडौं। बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नियमनकारी निकाय नेपाल राष्ट्र बैंकले चालु आर्थिक वर्षको दोश्रो त्रैमासको अपेक्षित मुद्रास्फीति सर्वेक्षणको नीतिजा सार्वजनिक गरेको छ।

पुस २४ देखि ३० गतेसम्म देशका ६० बजार क्षेत्रका २ हजार १० जना उत्तरदाताहरूसँग अन्तर्वार्तामात्र गरिएको सर्वेक्षण बुधबार सार्वजनिक गरिएको हो। उक्त सर्वेक्षणमा ८५.६ प्रतिशत उत्तरदाताले आगामी तीन महिनामा र ९२.३ प्रतिशत उत्तरदाताले आगामी एक वर्षमा मूल्यवृद्धि हुने अपेक्षा अनुमान गरेको उल्लेख छ।

राष्ट्र बैंकका अनुसार खाद्य तथा खाद्य उपसमूह अन्तर्गतको माछा, मासु, दुध, घ्यू तथा तेल र रेस्युनेट तथा होटल बाहेका सबै खाद्य उपसमूहमा अबको ३ महिनामा मूल्यवृद्धि हुने अपेक्षा

राख्ने उत्तरदाताको हिस्सा गत असोजको तुलनामा बढेको छ। अनुमान गर्ने उत्तरदाताको संख्या भने घटेको छ।

'श्रमजीवी मानिसलाई प्रमुख उत्पादक शक्तिका रूपमा ग्रहण गर्न अस्वीकार गर्नु अन्ततः मार्क्सवादका विरुद्ध जानु हो' - चैतन्य

यसैसँग जोडेर कुरा गर्दै, अहिलेको समालोचना लेखनको अवस्था कस्तो देखुहुन्छ ? समालोचना लेखन टाक्सिस्टको छ भन्ने भनाइ पनि छ ? कै स्थिति यसैसँग गर्दै हो ?

अहिले समालोचना लेखनको अवस्था आयोजना उर्जा र सशक्ति नै देखिन्छ। टाक्सिस्टको कुरा बिल्कूल होइन। विभिन्न चिन्तन तथा प्रवृत्तिमा आधारित विभिन्न समालोचकहरूलाई लिखित समालोचना विधाका विभिन्न रचनाहरू, विभिन्न लेखकहरूका समालोचनाहरूलाई सङ्कलन गरी तयार पारिएका पुस्तकहरू, समालोचना विधामा नै केन्द्रित रही प्रकाशित हुँदै आएका करिपय साहित्यिक पत्रिकाहरू र विभिन्न साहित्यिक पत्रिकाहरूमा प्रकाशित हुने स्थानमा आदि तरफ गरिएर दृष्टि दिने हो

भने नेपाली समालोचनाको क्षेत्र निकै सशक्त र उर्जा देखिन्छ। साथै, विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय समालोचना सम्बन्धी आलेख तथा तिनका सङ्कलन र समालोचनाका करिपय कृतिहरूको नेपाली भाषामा अनुवाद गर्ने काममा पनि यथेष्ट प्रगति हुँदै आएको छ। यसबाट पनि समालोचना क्षेत्रलाई समृद्ध तुल्याउने काम भएको छ।

समालोचनाकै कुरा गर्दा यस प्रष्टिलो समयमा मार्क्सवादी समालोचनाको स्थिति कस्तो देखुहुन्छ ?

नेपालमा मार्क्सवादी समालोचनाको स्थिति मात्रा र गुण दुवै हिसाबले प्रभाव

सम्पादकीय

प्रतिगामीहरूको सल्बलाहट

नेपालको राजनीतिमा ३० बर्षे शाहवंशिय पञ्चायती व्यवस्थालाई संवैधानिक राजतन्त्र र बहुदलीय प्रजातन्त्रले निषेध गयो । कथित संवैधानिक राजतन्त्र तथा बहुदलीय प्रजातन्त्रलाई संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रले निषेध गयो । अब यो संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई उत्पीडित जातीय पहिचानमा आधारित संघीय जनगणतन्त्रले निषेध गर्नेछ । संसदीय व्यवस्थाको स्थान नयाँ जनवादी राजनीतिक व्यवस्थाले लिने छ । किन कि नेपालको राजनीतिमा संघीय प्रतिगामन र यथास्थितिलाई अग्रगमन तथा अग्रगामी र क्रान्तिकारी राजनीतिक व्यवस्थाले निषेध गर्दै आएको छ । यो समाज विज्ञानको नियम नै हो ।

तर समाज विज्ञानको यो नियमको ठिक उल्लो
केही प्रतिगामी तथा पुनरुत्थानवादी शक्तिहरूले
अहिले सामन्ती राजतन्त्र र बहुदलीय प्रजातन्त्र
फर्काउने दिवास्वप्ना देख्न थालेका छन् । संसदवादी
दलहरूको दलाल चरित्र र नालायकीपन, कुशासन,
भ्रष्टाचार र व्यथितिमा टेकेर उनीहरू समाजलाई
उल्टोदिशातिर हिडाउन सकिन्छ कि भनेर सल्बलाउन
थालेका छन् । र, जनताको मनोविज्ञानलाई प्रभावित
तुल्याउने कौशिस गर्न थालेका छन् ।

अदाई सय वर्षको सामन्ती राजतन्त्रको कालो
इतिहासबाट विमुख गराउन खोजेपछि नेपाली जनताको
पछिल्लो पुस्ता विमुख हुन सक्दैन । अहिलेको कथित
लोकतान्त्रिक गणतन्त्र त्यही सामन्ती राजतन्त्रकालीन
सत्ताको अवशेष बोकेर चलिरहेको. छ । सेना, सत्ता
र अदालत सामन्ती राजतन्त्रकालीन अवस्थाकै
मानसिकताबाट ग्रसित र निर्देशित छन् । व्यवस्थाको
स्वरूपमा परिवर्तनजस्तो देखिए पनि सार उही पुरानै
छ । जनताप्रति उत्तरदायी र जवाफदेही छैन । चुस्त
र पारदर्शी छैन । पाहिले नारायणहिटी र सिंहदरबारमा
हुने भ्रष्टाचार अहिले देशका ७५३ वटै सरकारका
स्थानीय निकायमा फैलिएका हुन् । विस्तारित भएका
हुन् ।

जनयुद्ध र जनआन्दोलनको बलमा सत्ताच्युत हुन पुगेका पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहले प्रजातन्त्र दिवसको पूर्वसन्ध्यामा जारी गरेको शुभकामना सन्देशमा अहिलेको शासनव्यवस्था र जनताको अवस्थाको जे जस्तो चित्रण गरेका छन्, यो उनकै पूर्वजहरूले गरेको शासनाभ्यासको अवशेषको विस्तारित रूप हो । जनतालाई यो अवस्थाबाट मुक्त पार्न राजतन्त्र फर्काउने होइन, लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई जनगणतन्त्रमा बदल्नु पर्छ । यो भ्रष्ट र नायालयक संसदीय व्यवस्था फालेर नयाँ जनवादी व्यवस्थाको स्थापना गर्नुपर्छ । जनताको मुक्ति, न्याय र स्वतन्त्रता अनि यो देशको स्वाधीनता, सार्वभौमिकता र भौगोलिक अखण्डताको रक्षाको निमित्त संघीय जनगणतन्त्रमा आधारित जनताको नयाँ जनवादी व्यवस्था यतिखेको अपरिहार्य आवश्यकता हो । नेपाली जनताको भाग्य र भविष्यको सही गन्तव्य हो । शक्तिराष्ट्रहरूको भूराजनीतिक चलखेल, भ्रष्ट, नालायक दलालहरू, प्रतिगामी (पुनरुत्थानवादी) तत्वहरूको माखेसाइलो चुँडाल्दै देश र जनतालाई मुक्त पार्न यो देशका सच्चा कम्युनिस्ट क्रान्तिकारीहरू र सच्चा देशभक्तहरू एकताबद्ध भएर बेलैमा ठोस पहलकदमीका साथ अगाडि बढ्न जरुरी छ । यो अहिलेको ज्वलन्त र ऐतिहासिक आवश्यकता हो । देशी विदेशी प्रतिक्रियावादी, साम्राज्यवाद तथा विस्तारवादका दलालहरू अनि संशोधनवादी तथा अवसरवादीहरूको भ्रमबाट मुक्त पारेर नयाँ क्रान्ति हुँदै वैज्ञानिक सामाजिकावादी क्रान्तिको प्रक्रियालाई अगाडि बढाउनु आफूलाई कम्युनिस्ट क्रान्तिकारी दावी गर्ने सबैको साभार कार्यभाग र अधिभिभाग हो ।

परिवर्तनको सम्बाहक

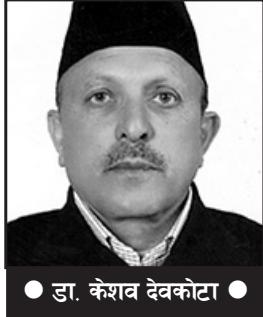
WELCOME मुलबाटी WELCOME

Digitized by srujanika@gmail.com

सत्यतथ्य निष्पक्ष खबर तथा

www.moolbate.com

चुलिएको राजनीतिक संकट र राष्ट्रपतिको विवाद

● डा. केशव देवकोटा

नेपालमा बर्तमान अवस्थामा राजनीतिक संकट चुलिदै गएको देखिएको छ । खासगरी भारतको परराष्ट्र सेवाका एकजना कर्मचारीले नेपालमा आएर खुलेयाम यहाँको आनतरिक राजनीतिमा खेलपछि बिवादले नयाँ मोढ लिएको हो । अशर्यको विषय के छन् गत साता

आफ्नो अडानबाट हालसम्म पनि टसमस हुनुभएको देखिएको छैन । त्यसपछि नेपाली काग्रेसले पनि आफूले सरकारको नेतृत्व नपाएपछि राष्ट्रिय सहमतिको राष्ट्रियता हुनुपर्ने भन्दैमाओवादी केन्द्रको प्रस्तावलाई धुपाउरो पाराले समर्थन गरेको देखिएको थियो । यसबीचमा अमेरिकाबाट मात्रै दुईहप्ताभित्रै तीनवटा उच्चस्तरीय भ्रमण भएका छन् भने फेरी अमेरिकाको राष्ट्रिय सुरक्षा परिषदमा दक्षिण एशिया हेने वरिष्ठ निर्देशक रियर एडमिरल इलिन लाउबाचारको भ्रमण हुनलागेको समाचार बाहिर आएको छ । युरोपेली यूनियन र बेलायतबाट पनि यसैबीचमा मन्त्रीस्तरीय भ्रमणहरू भए । भारतका विदेशसचिव क्वात्राको गतसातामात्रै भएको दुई दिने नेपाल भ्रमणमा दर्जनबढी नेताहरूसँग छलफल भएको छ । त्यसबाहेक बिभिन्न

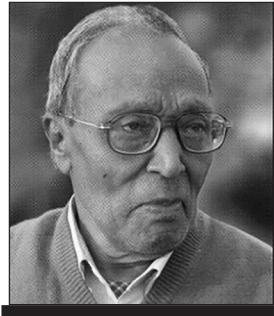
सहकार्यको प्रस्ताव गरेको देखिएको छ । जसले गर्दा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष तथा हालका प्रधानमन्त्री दाहालले दल बाहिरबाट राष्ट्रपति बनाउने दलील पेशगर्नु, नेपाली कांग्रेसले बहुदलीयता विपरितको गतिबिधिगर्दै राष्ट्रिय सहमतिको राष्ट्रपति सहितको सरकारको मागण्डु र राजा ज्ञानेन्द्रले दलहरूसँग सहकार्यको प्रस्तावगर्दै बक्तव्य जारीगर्नु संयोगमात्र होइन भन्ने स्पष्ट गरेको छ । बर्तमान सरकार गठन भएपछि भिभिन्न सरकारी निकायहरूबाट सार्वजनिक भएका आर्थिक विवरण र तथ्यांकहरू अनुसार सरकारको केन्द्रिय सञ्चित कोष ९० अर्ब रूपैयाँ घाटामा रहेको पाइएपछि अर्थमन्त्रालय व्यापक खर्च कटौतीको निर्णयमा पुगेको छ । वैदेशिक ऋणको साँवा तथा ब्याज भुक्तानीगर्न विनियोजन गरिएको रकम अपर्याप्तभई नेपाल सरकारले संकलनगर्ने राजस्वबाट थप विनियोजन निर्वाचनमा भाग लिएका दलहरूले नै मान्यता दिएन् । फलस्वरूप संसदको तेश्रो दलको नेतृत्वमा सरकार गठन हुन पुयो । सुदूर पश्चिम प्रदेशमा एक महिना पुदा नफुदै सरकार ढल्यो । केन्द्र र प्रदेशका सरकारहरू हालसम्म पनि धरमरमा रहेका छन् । जसले गर्दा देशमा राजनीतिक स्थायित्व, विकास र परिवर्तन भन्ने कुरा निरन्तर टाडाको बिषय बन्दैगएको देखिएको छ । यस्तो अवस्थामा अब देशको सरकारमात्र नभएर राजनीतिक व्यवस्थाको परिवर्तन हुने कुरा निश्चित प्रायः भएको छ । तर कस्तो परिवर्तनगर्ने भन्ने कुरामा भने द्विविधाहरू रहेका छन् । जनयुद्धको रापतापमा ०६३ को परिवर्तनबाट सत्ता र शक्तिमा आएकाहरूले दक्षिणपन्थी बाटो समातेका कारण देश फेरी तानाशाही शासन व्यवस्थातिर जानसक्ने संकेतहरू देखिएका छन् ।

पालिंगना राजस्वपाट बन प्राप्तिवाचन
गर्नुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ ।
चालु आबको माघको दोश्रो साता बित्दा
नवितै सरकारले आम्दानीभन्दा ९० अर्ब
स्पैयैं बढी खर्च गरेको पाइएपछि सरकारी
अधिकारीहरू खर्च कटौतीको निर्णयगर्न
बाध्यभएको देखिएको छ । त्यसैले सरकारले
चालु आबको बजेटमा मध्यवाधी समीक्षाको
बहानामा भारीमात्रामा कटौती गरेको छ ।
०७२ को सीविधान जारी भए देशमा संघीय
शासनको कार्यान्वयन गरिएपछि भण्डे ८००
सांसद १५० जति मन्त्रि, मुख्यमन्त्रि र प्रदेश
प्रमुखहरूको खर्च धन्नका लागि प्रतिवर्ष
१४ अर्बभन्दा बढी वैदेशिक वृण सहयोग
लिइएको देखिएको छ । जसलेर्गदी संघीय
शासन नेपालका लागि आर्थिक रूपले सेतो
हाति साबित भैसकेको छ ।

क्रान्तिकारी शक्तिहरूका बीचमासमेत
राप्रो र दरिलो एकता नभैरहेको हालको
अवस्थामा देशी एवं विदेशी प्रतिक्रियावादी
शक्तिले गोटी चाल्न खोजेकाले खासगरी
जनपक्षीय पार्टी र शक्तिहरू बेलैमा सजग
हुनुपर्ने अवस्था देखिएको छ । राष्ट्रपति
पदका लागि यही फागुन १३ गते मनोनयन
दाखिलागर्ने कार्यक्रम छ । हालको
अवस्थामा पहिलो त निर्धारित मितिमा
मनोनयन दाखिला हुने संभावना कम
छ । दोश्रो कथकदाचित राजा ज्ञानेन्द्रका
नामबाट राष्ट्रपति पदमा मनोनयन देखिला
भयोभने देशको राष्ट्रिय राजनीति तत्कालै
बिष्टोटपूर्ण हुनसक्ने संभावना पनि
रहेको छ । त्यस्तो अवस्थामा भारतीय
हस्तक्षेपलाई पनि नकारन सकिने अवस्था
हो देखिएको छ ।

०६३ को परिवर्तनपछि सत्ता र शक्तिमा पुगेकाहरूमा हरक्षेत्रमा भत्काउन जाने तर बनाउन नजाने प्रवृत्तिले गर्दा आर्थिक, सामाजिक र राजनीतिक क्षेत्र संकटप्रस्त बन्दैगएको देखिएको छ । बर्तमान सरकारमा रहेकाहरूले बिद्यमान राजनीतिक व्यवस्थामा पुनराबलोकन गर्नुपर्नेभन्दै परोक्षरूपमा यो व्यवस्था असफल भएको स्वीकार गरेका छन् भने देश र जनताको पक्षमा आन्दोलनको मैदानमा रहेकाहरूले पनि बर्तमान राजनीतिक व्यवस्था र सरकार दुबै असफल भएको बताउँदै आएका छन् । गत मंसिर चारको निर्वाचनमा भाग लिएका दलमात्र नभएर नेकां र माओवादी केन्द्रलगायतको गठबन्धन समेतले सरकार गठनगर्नका लागि स्पष्ट बहुमत त्याउन नसकेको घटनाले पनि नेपाली जनताले बिद्यमान राजनीतिक व्यवस्था नरुचाएको संकेत गरेको थियो । मंसिर चारको निर्वाचनका लागि राष्ट्रको अर्बौ रूपैया खर्च भयो । बिभिन्न राजनीतिक दलहरूले भण्डै छमहिनाको समय पनि खर्च गरे । तर सो निर्वाचनमार्फत प्राप्त जनादेशलाई छैन । नेपालमा यतिबेला राजनीतिक संकट चुलिएको अवस्था छ । यही बेलामा राष्ट्र प्रमुख कसलाई बनाउनेभन्ने बिवाद सिर्जना गर्न/गराउन खोजिएकाले देशको राजनीतिप्रति चासो राख्ने सबै सजग हुनुपर्ने अवस्था छ । देशका कम्युनिष्ट पार्टी र शक्तिहरू राष्ट्रिय एकताको पक्ष र विदेशी हस्तक्षेपको बिपक्षमा हुनुपर्नेमा आफूलाई कम्युनिष्ट बताउने कठिपय पार्टी र तिनका नेताहरू राष्ट्रिय एकतालाई खणिङ्ड गर्ने/गराउने र राष्ट्रिय राजनीतिलाई धर्मित्याएर विदेशीलाई नेपालका बिभिन्न क्षेत्रमा खेल सहज बनाइदिने कार्यमा लागेका छन् । जसले गर्दा यतिबेला विश्वको सानो तर सुन्दर मुलुक नेपालले आफूनो अस्थित्वका लागि लडाई लडाउनुपर्ने अवस्था देखापैदै गएको छ । देशको समग्र अवस्था र अबका दिनमा लिनुपर्ने राजनीतिक बाटोकाबारेमा आम देशभक्त, बामपन्थी र प्रगतिशील शक्तिले समयमानै चासो राख्नुपर्ने टडकारे आबश्यकता देखिएको छ । जसकाबारेमा बहुत तत्कालै गोलमेच सम्मेलन हुनुपर्दछ ।

संशोधनवाद-विरोधी संघर्षको महत्व

● कृष्णदास श्रेष्ठ ●

कम्युनिष्ट (तेस्रो) इन्टरनेशनलको
दोस्रो महाधिवेशनमा प्रस्तुत
(जुलाई १९, १९२०) आफ्नो
प्रतिवेदनमा लेख्युभयो :

देखाइएको छ भने मजदूरवार्गीय
आन्दोलनमा जो सक्रिय मानिसहरू
अवसरवादी प्रवृत्तिका दृढ समर्थक
छन्, उनीहरू पुँजीपतिवर्गभन्दा
पनि बढी पुँजीपतिवर्गका
संरक्षक छन्। मजदूरहस्तमा
उनीहरूको नेतृत्व भएको

पुँजीवादी सरकारपति अबल्मी
थामसको दृष्टिकोणले सावित
गरेको छ। यसलाई ग्रेट ब्रिटे-
र संयुक्त राज्य अमेरिकामा उस
अनुभवले सावित गरेको छ। यह
नै हाप्रो प्रमुख शर्त रहेको छ,
हामीले यस शत्रुलाई जित्नै पर्छ

भन्दा बढ़ी दीर्घकालीन रहन्छ ।
 अवसरवाद हाम्रो मुख्य शत्रु
 हो । मजदूर आन्दोलनका
 माथिल्ता पर्किहरूमा रहेको
 अवसरवाद सर्वहारा समाजवाद
 होइन, बरु पुँजीवादी समाजवाद
 हो । व्यवहारले कुन करो

भए पुँजीपतिवर्ग सत्तामा रहन
सक्दैनन्ध्यो । यस कुरालाई रसमा
केरेन्की शासनको इतिहासले
मात्र सावित गरेको छैन, जर्मनीमा
सामाजिक-जनवादी सरकार
प्रधान रहेको जनवादी गणतन्त्रले
पनि सावित गरेको छ, यसलाई

(मजदूर आन्दोलनको भित्रबाट सो आन्दोलनलाई भत्ताउँ यार्ने र मार्क्सवादको चिन्हपाटी राख्नेर मार्क्सवादलाई निरर्थक बनाउने प्रयत्नको रूपमा देखापरेको संशोधनवाद आफ्नो उत्पत्तिरेखि नै सर्वहारावगंगी जनतालाई तिनको शानुको विरुद्ध निर्णयिक संग्रामको लागि शक्ति बढुल्ने काममा ठुलो बाधा हाले र तिनीहरूलाई ऋणितको बाटोमा लाम्न नदिन भगिरथ प्रयत्न गरे। पहिलो महायुद्धको बेलामा तिनीहरूले आ-आफ्नो पितृ-भूमिको बाँकी ५ येजमा

जनयुद्धका बाँकी कार्यभार पूरा गर्न पुनः सशस्त्र संघर्ष गर्नुको विकल्प छैन : हिरामणि दुःखी

इश्वरीप्रसाद गैरे

तुलसीपुर । फागुन-२, महान् जनयुद्धको २८औं वर्षगाँठ दाढको तुलसीपुरमा भव्य रूपमा सम्पन्न भएको छ । तुलसीपुरको असनीको मैदानको गेटबाट सुभरेटोको आती बजारको वरिन्चैक, विपचौक, 'ख' लाईनबाट सुखरेटोड हुँदै बसपारको ओहालोको पीपलबोटमा गएर आमसभामा परिणत भएको थियो । जुलूस सुरु हुनु पहिले सहयोगी सबैले एकापसमा महान् जनयुद्धको शुभकामना आदानप्रदान गर्दै रातो अविर लगाएका थिए ।

महान् जनयुद्धजन्मावद, प्रतिकृत्यावादी सरकार-मूर्दावाद, एसीसी लगायतका असमान संघीय-खारेजगर, बढो, महानी-नियन्त्रण गर, जनयुद्धको अभियन-जारी छ, गद्दार र धोकेबाहर- खबरतार लगायतका गगानचुम्बी नारा लगाउँदै

पञ्चेबाजा सहितको जुलूसले बजार परिक्रमा गरी आमसभामा परिणत भएको हो ।

सभालाई प्रमुख वक्ताका रूपमा सबोधन गर्दै नेकपा क्रान्तिकारी माओवादीका केन्द्रीयसदस्य हिरामणि दुःखीले माओवादीले २०५२ सालमा जनयुद्ध सुरु गर्दा नेपालमा नयाँ जनवादी क्रान्ति सम्पन्न गर्ने र सर्वहारा श्रमजीवी वर्गको हातमा राज्यसत्ता थामाएर वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, लैंगिक उत्पीडन र विभेदको अन्त्य गर्ने लक्ष्य रहेको बताउनु भयो । उहाँले जनयुद्धको त्यो लक्ष्य अझै पनि प्राप्त नभएको र सीमित उपलब्ध प्राप्त भएता पनि सत्ता पुराने वर्गको हातमा रहेकोले जनयुद्धका बाँकी कार्यभार पूरा गर्न युनः सशस्त्र संघर्ष गर्नुको विकल्प नभएको बताउनु भयो । उहाँले जनयुद्धको

दुःखीले जनयुद्धको

सैद्धान्तिक पक्षको विवेचना गर्दै भन्नुभयो-'नयाँ जनवादी गणतन्त्र भनेको नेपालबाट सामन्तवादको पूर्ण अन्त्य र साप्राज्यवाद लगायतका सबै खाले बैदेशिक हस्तक्षेपबाट देशलाई मुक्त गर्दै राष्ट्रलाई स्वाधीनता दिलाउनु हो । त्यसैगरी देशमा राष्ट्रियता, जनतन्त्र र जनजीविकाको समाधान गर्दै राष्ट्रिय पूँजीको विकास गरेर वैज्ञानिक समाजवादमा पुनका लागि जनयुद्धको फौजी योजना लागू गरिएको हो ।' केस दुःखीले आज देशमा नवउदारवादी अर्थतन्त्र भित्तीपर देशलाई आर्थिक सङ्कटर्क धक्केलेको बताउँदै अहिले पनि प्रशासनिक खर्चका लागि नेपालको कूल आमदानीले नपुगर बैदेशिक ऋणबाट तलब खुवाउने परिस्थिति बनेको भन्नुभयो ।

यसैगरी उक्त सभालाई पार्टीका केन्द्रीय सदस्य तथा दाढ जिल्ला ईच्चार्ज समीर केसीले जनयुद्धका नायकहरूले गद्दारी गरे पनि माओवादीहरू सबै मरेका छैन भन्नुहुँदै फेरि पनि क्रान्तिका लागि बढुक उठाउन आफूहरू त्यार रहेको बताउनु भयो । उहाँले आज फेरि पुराना प्रतिक्रियावादी वर्गले टाउको उठाएको र उत्पीडित वर्गका जनतामा उत्तै प्रकारको शोषण र दमन सुरक्षाएको छ भन्नुभयो । सभालाई नेकपा बहुमत सम्बद्ध अखिल क्रान्तिकारीका केन्द्रीय कोषाध्यक्ष दिक्षिक विष्टो संसदीय व्यवस्थाको विकल्प पुनः संसदीय व्यवस्था नभएको बताउँदै अहिले पनि नेकपा बहुमतका जिल्ला कार्यालय सचिव अमर खड्काले सञ्चालन गर्नुभएको थियो । त्यसैगरी अखिल क्रान्तिकारीका केन्द्रीय सदस्य मनोज थापाले स्वागत मन्त्रव्य राष्ट्रुभएको थियो । महान् जनयुद्ध दिवश नेकपा क्रान्तिकारी माओवादी र नेकपा बहुमतको संयुक्त आयोजनामा सम्पन्न थापाना हुनुमा जनयुद्धको देन

भएको बताउनु भयो । त्यसैगरी प्रतिरोध अधियानकी संयोजक अनिता पण्डितले जनयुद्धले नेपाली जनतामा नयाँ राजनीतिक जागरण त्याएको र जनयुद्धका नायकहरूले पुराने संसदीय व्यवस्था अन्नाले पनि जनयुद्धको औचित्य समाप्त नभएको बताउनु भयो ।

नेकपा क्रान्तिकारी माओवादीका दाढ जिल्ला सह-ईच्चार्ज रामजी थारुको अध्यक्षतामा भएको सभालाई नेकपा बहुमतका जिल्ला कार्यालय सचिव अमर खड्काले सञ्चालन गर्नुभएको थियो । त्यसैगरी अखिल क्रान्तिकारीका केन्द्रीय सदस्य मनोज थापाले स्वागत मन्त्रव्य राष्ट्रुभएको थियो । महान् जनयुद्ध दिवश नेकपा क्रान्तिकारी माओवादी र नेकपा बहुमतको संयुक्त आयोजनामा सम्पन्न भएको हो ।

क्रृष्णको तनावको कारण सप्तरीमा महिलाले गरिन् आत्महत्या

सप्तरी । सप्तरीमा क्रृष्ण तिर्न नसकेर फेरि एकजनाले आत्महत्या गरेको छ । सप्तरीको कञ्चनस्प नगरपालिका ९ विष्णुमन्दिर टोलका भीमबहादुर भुजेलको श्रीमती ५८ वर्षीया शान्ता कुमारी भुजेल पासोमा भुपिंडेको अवस्थामा भेटिएकी हुन् । शान्ताको शवको पोस्टमार्टम गरी मृतक परिवारलाई जिम्मा लगाइएको र घटनाको विषयमा थप अनुसन्धान भइरहेको सप्तरीका प्रहरी नायव उपरिक्षक नरेश सिंहले जानकारी दिए ।

शान्ताले विभिन्न लघुवित र साहुमाजन्मावट लिएको क्रृष्ण तिर्न नसकेपछि दिनेपिच्छे तनाव दिएका कारण मृत्यु रोजेकी स्थानीय बताउँछन् । भुजेल परिवारको समाप्तिको नाममा रेहेको १० धुर घरधेरेडी पनि एक वर्षअधि एकजना साहुको नाममा पास गरी क्रृष्ण लिएका थिए । घटनास्थलबाट फर्जिएकी कञ्चनस्प नगरपालिकाकी उपप्रमुख मुना कुमारी पोखरेलले त्रिपक्षको बताउनु भने एक छोरा वैदेशिक रोजागरमा छन् । बहारी माहातमा छिन् । भीमबहादुर र श्रीमती शान्ता घरमा बस्ने गरेका थिए ।

गत असार माहिनामा महुली स्थित लघुवितका कर्मचारीहरू भुजेलको घरमै पुगेर सबै सामान लगेपछि उनी निकै तनावमा रहेदै आएकी थिइन् । शान्ताको तीन छोरा छोरी छन् । दुई छोरीको उहाँ भइसकेको छ भने एक छोरा वैदेशिक रोजागरमा छन् । बहारी माहातमा छिन् । भीमबहादुर र श्रीमती शान्ता घरमा बस्ने गरेका थिए ।

सिराहामा क्रान्तिकारी माओवादी र बहुमतको संयुक्त २८औ जनयुद्ध दिवस शुभकामना कार्यक्रम सम्पन्न

सिराहा । सिराहामा नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी) र नेकपा(बहुमत)को संयुक्त २८औ जनयुद्ध दिवस शुभकामना कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ । कार्यक्रमका अतिथिहरूमा नयन, एसएल सिंह, सुमन, जितेन्द्र र संजय थिए । विन्दुको स्वागत मन्त्रव्यबहाली र भूमिकाको अध्यक्षतामा श्रीमती राजनीतिक वृत्तमा जस्तै सैन्य नेतृत्वमा पनि राष्ट्रिय आत्मसमर्पणवादी चिन्तन हाती भएकोले नेपाली सेनाबाट पनि त्यो अपेक्षा गर्ने स्थिति देखिन ।

अतिथिहरूमा नयन, एसएल सिंह, सुमन, जितेन्द्र र संजय थिए । विन्दुको स्वागत मन्त्रव्यबहाली र भूमिकाको अध्यक्षतामा श्रीमती राजनीतिक वृत्तमा जस्तै सैन्य नेतृत्वमा पनि राष्ट्रिय आत्मसमर्पणवादी चिन्तन हाती भएकोले नेपाली सेनाबाट पनि त्यो अपेक्षा गर्ने स्थिति देखिन । अतिथिहरूमा नयन, एसएल सिंह, सुमन, जितेन्द्र र संजय थिए । विन्दुको स्वागत मन्त्रव्यबहाली र भूमिकाको अध्यक्षतामा श्रीमती राजनीतिक वृत्तमा जस्तै सैन्य नेतृत्वमा पनि राष्ट्रिय आत्मसमर्पणवादी चिन्तन हाती भएकोले नेपाली सेनाबाट पनि त्यो अपेक्षा गर्ने स्थिति देखिन ।

राजनीतिक अस्थरता बढिरहेको नेपालको संसदीय राजनीतिको बेला यसरी भारतीय सेना प्रमुखहरूलाई निम्याउन भूराजनीतिक हिसाबले यो पूर्वसेनाध्यक्षहरूको कन्कलेभ नेपाल र नेपालीको हितमा नदेखिएको राजनीतिक वृत्तमा जस्तै सैन्य नेतृत्वमा पनि राष्ट्रिय आत्मसमर्पणवादी चिन्तन हाती भएकोले नेपाली सेनाबाट पनि त्यो अपेक्षा गर्ने स्थिति देखिन ।

नेपाली सेना दिवसमा भारतका ५ पूर्वसेना प्रमुखहरूको आगमन

काठमाडौँ । नेपाली सेना स्थापनाको २६० वर्ष पुगेको उल्क्षयमा मनाउन लाग्निएको सैनिक दिवसमा भारतका ५ पूर्वसेना प्रमुख नेपाल आएका छन् । मंगलबार बेलुकीसम्म नितो गरिएकामध्ये भारतीय सेनाका अवकाशप्राप्ति सेनाध्यक्ष तथा नेपाली सेनाका मानार्थ महारथीहरू विश्वनाथ शर्मा, जोगिन्द्र जसवन्त सिंह, दीपक कपुर, दलवीर सिंह र मनोजमुकुन्द नरवणे आउने पक्का भएको नेपालीले जनाएको छ ।

सेना दिवसको अवसरमा नेपाली सेनाले मानार्थ महारथीहरूलाई बोलाइएको हो । त्यसका लागि भारतका वर्तमान र अवकाश प्राप्ति राष्ट्रपति (राष्ट्रपति) सहित हुने कार्यक्रममा भारतका पूर्वसेनाध्यक्षहरू उपस्थित छन् ।

नेपाली सेना स्थापना भएको फागुन ६ मा २ सय ६० वर्ष पुगेको छ । मानार्थ महारथीहरूलाई बोलाइएको हो । त्यसका लागि भारतका वर्तमान र अवकाश प्राप्ति राष्ट्रपति (राष्ट्रपति) सहित हुने कार्यक्रममा भारतका प

क.मोहनविक्रम सिंहको कुमेत्याङ्ग

● हुकुमबहादुर सिंह ●

क.मोहनविक्रम सिंह नेपाली कम्युनिस्ट
आन्दोलनसित लामो समयदेखि(२०१०
सालदेखि) जोडिए आएको नाम हो ।
मार्क्सवादी दर्शन, वैज्ञानिक समाजवाद र
राजनीतिक अर्थशास्त्रको सैद्धान्तिक, वैचारिक
पक्षमा नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनभित्रका
ज्ञाताहरूमध्ये उहाँ पनि एक जना हो र परम्परागत
मार्क्सवाद(अविकक्षभविभवचहष्ट)को उहाँसित
गहिरो सैद्धान्तिक ज्ञान छ । मार्क्सवादी साहित्य,
राजनीति, दर्शन र अर्थशास्त्रआदिवरे उहाँ
एकजना सिद्धहस्त लेखक पनि हो । नेपालमा
जीवीत कम्युनिस्ट नेताहरूमध्ये उहाँ एक जना
मार्क्सवादको गहन अध्ययन भएका र अध्ययनमा
स्थाउने नेता पनि हो । करीब ८६वर्षको उमेरमा
समेत उहाँमा रहेको कृयाशीलता र लागनशीलता
अन्यका लागि अनुकरणीय छ । तर विगतदेखि
आजसम्म उहाँमा त्यही समस्या रहदै आएको
छ, जुन समस्या मार्क्सित हेगेलको आलोचना
गर्दा भनु भएको थियो - “संसारको व्याख्या
विभिन्न दार्शनिकहरूले आ-आफ्नो हिसावले गर्दै
आएका छन्(गर्दै पनि जालान ले.) तर मुल प्रश्न
यसलाई बदल्नु हो ।” त्यसवारे उहाँ गमिभरतापूर्व
परिवर्तनकारी कार्य तर्फ नलाने मात्रै होइन,
बरु विभिन्न बाहना बनाएर त्यो दिशातर्फको
पाइलालाई केही समय रोकिदिने काममात्रै गर्दै
आएको इतिहास छ ।

क. मोहविक्रम सिंहका लेखहरूमा स्पष्टसित उहाँले अन्य क्रान्तिकारीहरूले भै भन्ने गर्नु हुन्छ - "प्रतिक्रियावादी राज्यसत्तालाई ध्वस्त परी जनताको जनवादी राज्यसत्ता स्थापना गर्न क्रान्तिकारीहरूबीचको एकता अनिवार्य शर्त हो । क्रान्तिकारीहरूबीचमा एकता नभईकर जनवादी व्यवस्था स्थापना गर्न सकिदैन । यतिसम्म कि खास अवस्थामा मुख्य दुश्मनलाई हराउन त्यसको विशद्ध उभिने अन्य कम प्रतिक्रियावादी शक्तिसँग पनि संयुक्त मोर्चा गर्नुपर्ने हुन्छ ।" तर यसका लागि जब व्यवहारमा जाने अवस्था विकास हुन थाल्छ, अनि विभिन्न बाहना बनाएर त्यसबाट पछि हट्टै काम गर्दै आएको इतिहास छ उहाँको ।

आज नेपालमा राजतन्त्रको अन्त्य
भए पनि अहिलेको विद्यमान राज्य व्यवस्था
प्रतिक्रियावादी राज्य व्यवस्था हो । यो व्यवस्था
दलाल तथा नोकरशाही पुँजीपति र समत्वर्गको
राज्य व्यवस्था हो । यो प्रतिक्रियावादी राज्य
व्यवस्थालाई ध्वस्त पारी जनताको जनवादी
व्यवस्था स्थापना गर्नु आजको मुख्य कार्यभार
हो । यसै कुरालाई केन्द्रमा राखेर आ-आफ्ना

संशोधन...

रक्षा गर्ने बहानामा पुँजीपति हरूलाई लुटेरा युद्ध चलाउनमा सहयोग पूच्याए र त्यसरी सामाजिक अन्धरास्त्रवादीमा आफूलाई पतित गरे । महान अक्टोबर समाजवादी क्रान्तिपछि तिनीहरूले लेनिन, बोल्शेविक पार्टी र सोर्वियत राज्य-सत्तामाथि भयानक हमला बोले र होगेरी, जर्मनी आदि मुलुकहरूमा भएको क्रान्तिप्रति ठुलो विश्वासघात गरेर आफूलाई क्रान्तिका खुल्ला शत्रु पुँजीपतिवारोंका खुल्ला चाकरको रूपमा प्रस्तुत गरे । कुन कुरो देख्दमा आएको छ भने मजदूरवर्गीय पार्टीहरूभित्रका संशोधनवादीहरू (दक्षिणपंथी र 'वामपंथी' दुबै खाले) 'शान्तिपूर्ण' बेलामा अर्थात वर्गसंघर्ष नचर्कैको बेलामा मार्कसीवादको विकृतिकरण र मिथ्याकरणमा र आम जनतामाझ उँजीवादी (र निम्न-उँजीवादी) विचारहरूको प्रभाव फैलाउनमा क्रियाशील रहन्छन् भने क्रान्तिको बेलामा, अर्थात वर्ग-संघर्ष

चर्को बने बेलामा खुल्ला रूपमा
शोषक-शाषकवर्गहस्तका सहयोगी र
जानान्तरे जापा देवतार्थे पर्दा ।

चाकरका रूपमा दखापन गठ्ठन् ।
संशोधनवादीहरू कम्युनिष्ट
आन्दोलनभित्र घुसेका शोषकवर्गहरूका

सहयोगी हुन् र क्रान्ति, समाजवाद र मार्क्सवादका शत्रु हुन्। कुन कुरो विल्कूल स्पष्ट छ भने पूँजीपतिवार्गिका सहयोगीहरूलाई आफ्नोभित्र राखेर मजदूर आन्दोलन कहिले पनि क्रान्तिकारी आधारमा अधि बढन सक्दैन। सर्वहारा पाईंले आफूलाई क्रान्तिको एउटा सशक्त हातियरमा विकसित गर्न सक्दैन। संशोधनवादीहरू कायमनिष्ठ आन्दोलनभित्र घुसेका कायमनिज्महरू शत्रु हुन् र सुविधित तथ्य के हो भने आन्तरिक शत्रु बाहिरी शत्रुभन्दा खतरनाक हुन्छ। यसको कारण बिलकूल स्पष्ट छ- बाट्य शत्रुलाई जोसुकै सजिलैसित चिन्न सकछ र त्यसैले त्यसप्रति सतर्क रहन्छ, तर भित्री शत्रुले मित्रको स्वाँग रचेर भित्रबाट बिगार्ने गर्दछ। एउटा सामान्य जानको करो के छ भने बाट्य शत्रुसित

सफलतापूर्वक लड़नका लागि पहिले
भित्री शत्रुलाई परास्त गर्ने पर्दछ । त्यसरी
लेनिनले संशोधनवाद र अवसरावादको
विरुद्ध दृढ़ र निर्मम संघर्ष चलाउनपर्ने
खाँचोमा निकै जोड दिनु भयो । उहाँको

विचारमा, संशोधनवाद-विरोधी र अवसरवाद-विरोधी संघर्षको अङ्ग महत्व छ र उक्त संघर्ष क्रान्तिकारी आदोलनको विकास र विजयको लागि एक अपरिहार्य शर्त हो । उहाँले भन्नु भयो :

‘सर्वहारावर्गलाई त्यसको विजयको लागि तथार पार्नको निमि एउटा आवश्यक शर्त अवसरवाद, सुधारवाद, सामाजिक अन्धराष्ट्रवाद र त्यस्तै खालका पुँजीवादी प्रभाव र प्रवृत्तिहरूको विरुद्ध लापो, कठोर तथा निम्नम संघर्ष हो । त्यस्ता प्रवृत्तिहरू अनिवार्य छन्, किनभने सर्वहारावर्गले पुँजीवादी वातावरणमा काम गरिरहेको हुन्छ । त्यस्तो संघर्ष भएन भने, सर्वहारावर्गको अधिनायक तन्त्र हुन सक्दैन । यदि बोल्शेशेविकवादले १९०३-१९१७ मा मेनेशेविकहरूलाई अर्थात्

अवसरवादी, सुधारवादी र सामाजिक
अन्धाराष्ट्रवादीहरूलाई पराजित गर्ने र
सर्वहारा अग्रणीको पार्टीबाट तिनीहरूलाई
निर्मम ढाँगले निकालेर पठाउन
नसकेको भए त्यसले १९१७-१९१९
मा पुँजीपतिवर्गलाई पराजित गर्न सक्ने
थिएन होला ।

वस्तु, युन युरा स्पष्ट छ मन
संशोधनवाद र अवसरवाद विरुद्धको संघर्ष
पूँजीपतिवर्गको विरुद्ध सर्वहारावर्गको
मुक्तिको लागि क्रान्तिकारी संघर्षको एक
अभिन्न अंग रहन्छ । अर्थ-समन्वीत तथा
अर्थ-औपनिवेशिक मुलुकहरूको सम्बन्धमा
संशोधनवाद-विरोधी संघर्ष साम्राज्यवाद,
प्रभुत्ववाद र देशीय प्रतीक्षियावादको
विरुद्ध जनताको क्रान्तिकारी संघर्षको
एक अभिन्न अंग रहन्छ । मार्क्सवादको
सिर्जनात्मक प्रयोगको लागि र आम
जनतालाई क्रान्तिको निमित्त तयार पारनका
लागि सबै खालका अवसरवादको विरुद्ध
लामो, कठोर र दृढ तथा सम्भौताहीन
संघर्ष चलाउनु एकदमै आवश्यक छ ।
यस्तो संघर्ष नचलाउने कोही पनि सच्चा
मार्क्सवादी-लेनिनवादी हन सबैदैन

किनभने उक्त संघर्षीवना क्रान्तिकारी आन्दोलनको विकास एकदमै असंभव हुन्छ । तसर्थ, लेनिनले यसको विरुद्ध संघर्षमा अत्यधिक मात्रामा जोड दिन् भयो र त्यस्तो संघर्ष चलाएर आम जनतालाई क्रान्तिको पक्षमा ल्याउनु क्रान्तिको निमित तयार पार्नु एकमात्र सही मार्क्सवादी कार्यदिशा रहन कुरालाई देखिएँ ।

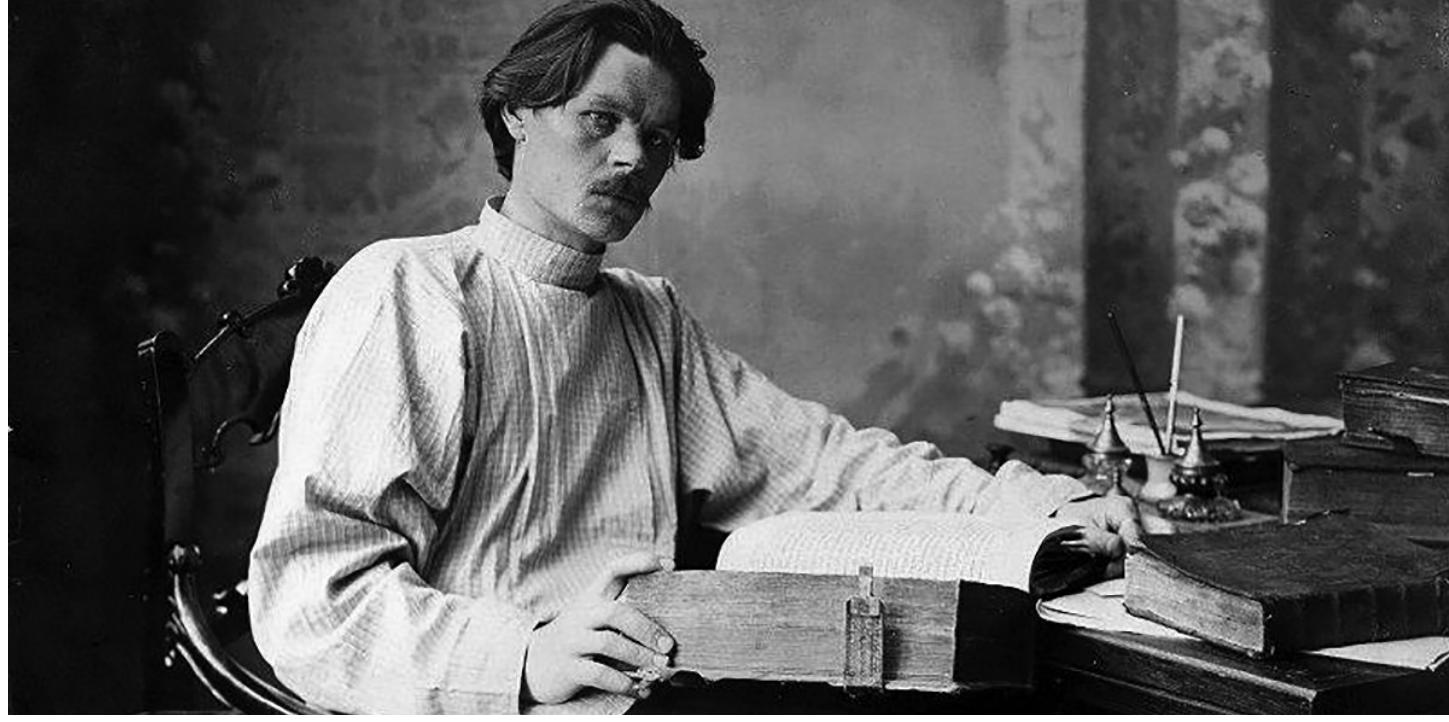
अौल्याउनु भयो । स्वाभाविक रूपले, लेनिन संशोधनवादी र अवसरवादीहरूसित मेलमिलापको दृढ़ विरोधी हुन् हुन्थ्यो र उहाँले मेलमिलाप गन्छ खोजे 'मध्यमपंथीहरू'को कठोर रूपमा आलोचना गर्नुभयो । उहाँके दृढ़ मत भने अवसरवादीहरूसित मेलमिलाप गर्नुको अर्थ पुँजीपतिवर्गका दलालहरूलाई मजदूरहरूको बीचमा उक्त वर्गको हितमा भुटहरूके प्रचार र षडयन्त्र गर्न र मजदूरहरूके मनलाई कल्पिषत पार्न छुट दिनु मात्र हुन्छ । ऋणिकारी मार्क्सवादीहरूले तिनीहरूलाई त्यस्तो छुट दिनु कर्दार्पारीकै हँडैन । व्यवहारमा अक्सर

कस्तो देखिएको छ भने जो नेताहरू संशोधनवादी र अवसरवादीहरूसित मेल र एकता गर्ने पक्षमा रहन्छन् वा त्यस्तो मेल गर्दछन्, तिनीहरू आफै समयको क्रममा अवसरवादको भासमा जाकिन पुछ्न् । लैनिनले संशोधनवादी र अवसरवादीहरूलाई खटेरामा जम्मा भएको फोहोर पीपको रूपमा लिनु भई त्यस्तो पीपलाई निकालेर फाल्नुपर्ने स्थैतिको जोड टिकाएमो । उन्हाँ शर्त दिन्दूँ

‘यहाँ सम्पूर्ण प्रश्न यस रूपमा
रहेको छ : काट्स्की डफकाले गरिरहे
झैं, (पीपसित) ‘एकता’को लागि
शरीरभित्र पीपलाई फेरि घुसाउन खोज्नु
उपयुक्त छ कि अथवा पीपलाई हटाउँदा
सामयिक रूपले तीव्र पीडा हुने भए पनि
मजदूरवर्गीय आन्दोलनको शरिरलाई पौरे
निको पार्न मदत गर्नका लागि सकेसम्म
छिटो र पूर्ण रूपमा पीपलाई हटाइदिनु
उपयुक्त हन्त्य ?’

लेनिनवाद र संशोधनवाद

गोकर्णको कथा

● सोफी ●

'आउ सबैजना भित्र बस ।' भयो अब विद्यार्थीको खेलको निरन्तरता भज्ञ गरिदैए शिक्षकले । मन गाडो पाई दैति शौचाल्पित राई धारातर दग्धे । शरीरमा लागेको धुलो भाई दैति धारातर दग्धे । शरीरमा तोहामो धुलो भाई दैति धारातर दग्धे । कोही गुणमुन गर्न थाले, करैको निधार मुज्जा दैख्यो । खेलदासम्म नलागेको भोक, यास कक्षामा एकैपटक किन लाभ होला ? विद्यार्थीको आँखामा हेरै शिक्षक सोच्च थाले । शिक्षकलाई थाहा नभएको होइन, कुनै कुराको मोह भज्ञ गरिदून्को नितजा के हुँछ । फेरि पठाउनु त हैँदै । विद्यार्थीको ध्यान पटककै छैन । के गर्ने, शिक्षक एकछिङ गमेर बसे ।

'जोकु सुनाउनु न सर' तीखो आवाजले सबैको ध्यान केन्द्रित गर्यो । मन्द मुस्कानसँगै शिक्षकको ओढ खुम्चिए । 'फिलिम हेम' एक कुनामा आवाज गुञ्जियो । चिरो कोठा बाफिन के बेर । कोठाको गुणगुण विस्तारै हाराउँदै गयो । 'त्यसो भए आज एकजना साहित्यकार व्यक्तिको बरेमा बताउँछु, हुँछ ?' एक छेउताट अर्को छेउसम्म आँखा दौडाउँदै शिक्षक बोले । 'हुँछ सर !' सबैजना एकसाथ चिच्चाए ।

नेपालमा...

नहुने स्थिति बनेको, जनताले स्वतन्त्र रूपमा कही गरिखाने स्थितिकै अन्त्य भएको प्रेमप्रसाद आचार्यहरूको आत्मदाहले प्रष्ट पारिसकेको मुलुकको स्थितिको चित्रण गर्दै उहाँले यो स्थितिमा राष्ट्रियता, जनतन्त्र र जनजीविकाका समस्याहरूको दीर्घकालीन समाधान अर्को नयाँ जनयुद्ध अथवा नेपाली विशिष्टतामा गरिने आम सशस्त्र जनविद्रोहले मात्र गर्ने ठोकुवा गर्नुभयो ।

उहाँले त्यसका लागि विस्तारवादी, साम्राज्यवादी शक्तिहरू, तिनका थेरेल दलालहरू, सामन्त, नोकरशाह र दलाल पुँजीपत्रहरू र संसोधनवादी तथा अवसरवादी कम्युनिस्टहरूले छेको भ्रमबाट जनतालाई मुक्त पार्नुपर्ने आवश्यकता औल्याउनु भयो । क्रान्तिका निमित सच्चा कायमिन्स्ट क्रान्तिकारी पार्टीको आवश्यकता पर्ने भन्दै उहाँले आम शोषित उत्पीडित जनवरी र समुदायलाई संगठित गर्नुपर्ने समेत स्पष्ट पार्नुभयो ।

उहाँले नेपालमा दशवर्षसम्म सञ्चालित महान जनयुद्ध युगान्तकारी परिघटना भएको चर्चा गर्दै गौतम बुद्ध र सामान्याको देशपाल नेपाललाई अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा चिनाउने काम जनयुद्धले गरेको दावी गर्नुभयो । विश्व सर्वहारावर्गले सामान्याको देशबाट विश्वक्रान्तिको मुख्यवात भयो भनेर उत्सव मनाउने गरेका थिए । जनयुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय

आयाम र महत्वलाई यसले पुष्टि गर्दछ ।' उहाँले भन्नुभयो, 'एक पटक चार स्थानमा फौजी हमला गरेर जनयुद्धको धोषणा गरिएको थियो । नेपाली जनयुद्ध कसैको नवकल थिएन । नेपालकै विशिष्टामा र मौलिकतामा सुरु गरिएको थियो । निकै लामो तयारीपछि मात्र जनयुद्धको सुरु गरिएको थियो । जनयुद्धले एकपछि अर्को सफलता हासिल गर्दै अगाडि बढेपछि जनयुद्ध दबाउन विस्तारवाद-साम्राज्यवाद सबै लागेका थिए । जनयुद्ध रणनीतिक रक्षा, सन्तुलन र प्रत्यक्रमण हुँदै रणनीतिक प्रत्यक्रमणको दोस्रो योजनाको कार्यान्वयनसम्म पुगेको थियो । त्यसबेलाको फौजी कार्यादिशा दुम्पनको ढाडमा टेके ताउकोमा हाने भन्ने थियो । त्यही फौजी रणनीति अनुसार थानकोट ब्यारेक कब्जा गरेको थियो । थानकोट कब्जा गर्दै काठमाडौं भ्याली पसेको पार्टीको नेतृत्वको एउटा पंक्ति अहिले पतन भए त्यही प्रतिक्रियावादी दलाल संसदीय व्यवस्थाको सत्ताको निमित विस्तारवाद र साम्राज्यवादको एक नम्बरको दलाल बन्न पुगेको छ ।

उहाँले भन्नुभयो, 'आजको दिनमा प्रचण्ड नै साम्राज्यवाद र विस्तारवादका पहिलो नम्बरका देशपाल नेपाललाई अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा चिनाउने काम जनयुद्धले गरेको दावी गर्नुभयो । विश्व सर्वहारावर्गले सामान्याको देशबाट विश्वक्रान्तिको मुख्यवात भयो भनेर उत्सव मनाउने गरेका थिए । जनयुद्धको सहयोदार देखेर मलाई दया लाए ।

नेपाल (क्रान्तिकारी माओवादी)को प्रदेश ३ ले आयोजना गरेको जनयुद्ध दिवस समारोहमा शुभकामना मन्तव्य दिने क्रममा नेता गजुरेलाले यी विचार व्यक्त गर्नुपर्याको हो ।

रत्नपार्क शान्तिबाटिकाबाट निकालिएको शुभकामना चाली पुरानो बसपार्क, भृकुटीमण्डप, पश्चाद्योड, पुरतलीसङ्क, बागबाजार हुँदै रत्नपार्क शान्तिबाटिकामा पुगेर समारोहमा परिणत भएको थियो । जनयुद्ध समारोहको नेता सिपी गजुरेल गौरवले २८ वटा माशाल जलाएर उद्घाटन गरेपछि औपचारिक रूपमा शुभकामना मन्तव्यको कार्यक्रम सुरु भएको थियो ।

पार्टीको पिविएम तथा प्रदेश सेक्रेटरी सुरेश श्रेष्ठको अध्यक्षता र केन्द्रीय सदस्य तथा काठमाडौं जिल्ला इन्चार्ज शारदा महतको सञ्चालनमा सुरु भएको कार्यक्रममा कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि सिपी गजुरेल गौरव, पार्टीको स्थानी समिति सदस्य रामसिंह श्रीस राजवीर, देजमोको तर्फबाट शिव श्रेष्ठ र जवस मोर्चाको तर्फबाट अनु निरौलालो शुभकामना मन्तव्य राख्नुपर्याको थियो । कार्यक्रममा पार्टीको केस पुक्कर श्रेष्ठले स्वागत मतको चमत्कार एमसीसीले गरेको हो । प्रचण्डको पछि लागेका पंजानी लगायतका कविहरूले कविता वाचन गर्नुपर्याको थियो ।

अन्तर्राष्ट्रिय गीतबाट सुरु भएको कार्यक्रममा सामना सांस्कृतिक परिवारका कलाकारहरूले क्रान्तिकारी गीतहरूको प्रस्तुति दिएका थिए भने कवि मित्रलाल पंजानी लगायतका कविहरूले कविता वाचन गर्नुपर्याको थियो ।

भेलाको अध्यक्षता विष्णु चौधरीले र संचालन

रत्न पराजुलाले गर्नु भएको थियो ।

अखिल...

नयाँ जनवादी आन्दोलनको अगुवाई पनि पुर्वका मजदुरहरूले गर्नु पर्ने भनाई राख्नु भयो ।

भेलामा पार्टीका पोतिटब्यूरो सदस्य सिताराम तामाङ्गले पार्टीको भविष्य मजदुरहरूको हातमा रहेको बताउदै हेरेक अप्टयारो अवस्थामा पनि अगाडि बढ्दून सक्ने मात्र क्रान्तिकारी मजदुर हुने र त्यसै मजदुरहरूले नेतृत्व गरेमात्र श्रमजीवी वर्गको हातमा राज्यसत्ता आउने भनाई राख्नु भयो । तमाङ्गले जनवादी क्रान्तिले मात्र मजदुरको हित गर्ने भन्दै त्यसका लागि शस्त्रस्त्र जनविद्रोह आवश्यक रहेको स्पष्ट पार्नु भयो ।

सोहि भेलामा नवनिर्वाचित कमिटिलाई शुभकामना दिई पार्टीका पोतिटब्यूरो सदस्य तथा प्रदेश १ का इन्चार्ज दिनेश शर्माले राणा शासन अत्य गर्न समेत पुर्वका मजदुरहरूको त्रूलो योगदान भएको बताउदै संघीय जनगणनात्र स्थापना गर्न पनि मजदुर आन्दोलनले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नु पर्ने बताउनु भयो । उहाँले देशभरीका मजदुरहरू एक भएर १ घण्टा मात्र पुरै देशलाई ठप पार्ने हो भने श्रमजीवी वर्गले अधिकार हातमा लिन सक्ने तागत नेपालका क्रान्तिकारी मजदुरहरूको हातमा रहेको धारणा राख्ने नवनिर्वाचित कमिटिलाई बढाई तथा शुभकामना दिनु भएको थियो ।

उक्त भेलामा पार्टीका प्रदेश सेक्रेटरी सरल, पार्टीको केन्द्रिय सदस्य तथा मजदुर संघठन प्रदेश १ का प्याक्सन इन्चार्ज साजन तथा अखिल नेपाल क्रान्तिकारी औद्योगिक मजदुर संघका प्रदेश १ इन्चार्ज विएस पौडेल लगायतले शुभकामना मन्तव्य राख्नु भएको थियो ।

प्रथम प्रदेश भेलामा अध्यक्षमा निर्वाचित हुनुभएका चौधरीले प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दै सदैव मजदुरको पक्षमा उभिने विश्वास दिलाउनु भयो । उहाँले मजदुर एक भए संसार जिल सकिने र एक हुन नसके आफ्नो अधिकारबाट समेत बिज्ज्वत हुनु पर्ने भनाई राख्नु भयो ।

भेलाको अध्यक्षता विष्णु चौधरीले र संचालन

रत्न पराजुलाले गर्नु भएको थियो ।

यो साताको कविता

महान् जनयुद्ध

सदियोँऔसीको कालरात्रिमा

बुर्लम्स भुबेर निशासिएको

मेरो हीराको देश

मेरो निलो मणिको देश

खलातीलैकै सास फेरेर

मुद्द बनेर बाँचेको मेरो देश

मेरो देशलाई माया गर्छु भन्दा

फाँसीको फन्दामा

भुन्डिनुपर्ने मेरो देश

मुद्द बनेर निरपराध

नेपाली जनतालाई

ओरमा ताल्चा,कानमा ठेडी

हातमा हतकडी,खुडामा नेल

अनेक तिकडम र झेल

सहदै आर्तनाद गर्न

मुद्द बनेर बाँचेका

निरपाध नेपाली जनता

बिभाजन र विखण्डनमा परेका

